

# BRASSÓI UJLAP

Szerkesztőség: Kolostor-u. 23. sz. — Telefon 110.  
Kiadóhivatal Hentschel H., Kapu-u. 72.  
Telefon 356.  
Fióközlet Kolostor-u. 25.

Társadalmi napilap.  
Felelős szerkesztő: Kőlcze Károly dr.  
Szerkesztő: Buszek Béla.

Előfizetési árak:  
1 óra házhoz hordva 60 fill.  
Vidékre postán küldve 1 K.  
Egyes szám ára 2 fillér.

## A társadalom rákfenéi.

Brassó, 1911. ápr. 3.

Az erkölcsi és társadalmi rend felforgatására törekvő és ebből élőködő léha, dologkerülő elemek száma és ereje erős hanyatlást mutat.

Amidőn ezen közerkölcsi és közbiztonsági szempontból egyaránt örvendetes tény megállapítjuk, konstatajuk azt is, hogy ezen elemek még mindig elég erősek arra, hogy egy vagy más irányban éreztessék rombolásra irányuló törekvéseiket.

A törvényhozás feladata ennek mielőbb gátat vetni, mert ezen elemek megrendszabályozása igazán nemzeti érdek.

Részben büntető törvényeink tulenyhe volta és hézagossága nevelte a dologkerülőket és juttatta őket — a fanatizált és tévutra vezetett szegény munkások filléreire — a jómódba.

Azonban az igazsághoz hiven megállapíthatjuk azt is, hogy az Isten-tagadó, szociálista tábor akkor volt a legfélelmetesebb ellenfelünk, amidőn a nagy társadalom szociális érzéke fejletlen lévén, — mit sem tett a kiséxistenciák érdekében.

Erre az időpontra esik annak a bizonyos közkereseti társaságnak összevergődése, mely a nemzetközi szociálisták nevét és elveit bitorolja.

Gondoltak egyet és gyorsan cselekedtek. A terén, a tömegnyomor és inség alkalmas volt arra, hogy abból hosszú éveken át élőködhessenek, — sőt, ha a számítás bevalik, — vagyont is gyűjthessenek.

Megkezdték a népgyűléseken és lapjaikban hirdetni a vallás tanításának kiküszöbölését, egyházi vagy-

nunk elrablását, úgy ennek, mint a mágnások birtokainak felosztását, a házasság szentségének kigunyolását, stb.

Az őrjöngésig fanatizált néppel elhitették, hogy csak akkor lesznek a „boldogság részesei“, ha őket követik és lerombolják a tekintélyt, porba tiporni segítik a Megváltó örökké igaz és szent törvényeit.

Ekkor volt a gründolás ideje; abban az időben még ingyen szónokoltak a malteros kanalat, gyalut, kalapácsot sutba dobott és a becsületes munkától irtozó „vezérjelöltek.“

Akkor volt a nagy besorozás, hivatásra való tekintet nélkül, mérték alá kerültek az ügyetlen ügyvédek, páciens nélküli orvosok, bukott diákok szabad szerelemben eléggé jártas dámák, dologkerülő iparossegédek, kiselejtezett tisztviselők stb., akik „beváltak“ tudták, hogy a száraz kenyeret hamarosan felváltja a gond nélküli megélhetés.

Számításuk bevált, a bevételi rovatban kimutatott és tényleg befolyt százezrek tanuskodnak erről.

Elkövetkezett a szüretelés ideje. A pár év előtti mesterlegények, kik abban az időben 8—12—15 forintot kerestek hetenkint, most mint agitátorok, szerkesztők, titkárok, segéd al- és fővezérek 3000, 4000, 6000, sőt 8000 forint évi fizetséget élveznek.

A szegény, pártadóval sujtott és nyomorban tengődő elvtársaknak pedig fizetni kell és hallgatni muszáj, mert ha moccani merészkednek, vagy pláne zugalódní ezen gyalázatos eljárás ellen, akkor következik a megtorlás — a munkából való kizárás, melyet nyomban követ a vándorbot.

Ezt a cudar, lelketlen, kapzsi eljárást nevezik a magyarországi nemzetközi szociálisták egyenlőségnek, testvéri szeretetnek és egészséges, okos szociálpolitikának.

No de közeleg az ideje annak,

hogy ezeknek az élhetetlen alakoknak torkukra forrasztják a fácán pástétomot s a pezsgőt, mellyel nyomorgó embertársaik éhező gyermekeiktől vonják el a betevő falatot.

ics—vics.

## Szent Antal Estély.

A tegnapi, az idén V. szt. Antal estélyt a népszövetség helyi szervezete rendezte telt ház előtt. Reményeinkben nem is csalódtunk. Jó volt, remekül sikerült. Az ötödik estély szereplői is ép úgy, mint az előbbiekbabéért, az elismerés babériját megérdemlik. Ebben különben nem is fukarkodott a közönség, mert bőven kijutott a tapsból Árvai József, mint mindig, most is kitett magáért, nemkülönben Gruber Erzsébet és Csiby Béla. Zantsek Rezső és Bálint Lajos, ismert alakok már a színpadon, saját szerzeményükkel kedveskedtek ezuttal is ügyesen. Werzár Kálmán dalairól, nemkülönben a zongorakisérétről nem is szólunk, mert élvezetet nyújtott. A kis Pawelka Ernő, és Stadler zongorajátéka, ha első szárnypróbálgatás is volt, de igen jól sikerült és ha a kis Pawelka így megy előre, még zongoraművész is lehet belőle. Waszylkievics dr. felolvasása az estély koronája volt. Sajnáljuk, hogy személyesen nem olvashatta fel a „boldogságról“ szóló értekezést, de így is elérte Tersztyánszky S. tanár ur a felolvasásával azt, a mit a szerző akart: kedves perceket szerezni a szt. Antal estélyt látogató közönségnek. Szélyes Dénes igazgató büszke lehet műkedvelő csapatjára, a népszövetség derék katonáira. A bevétel 90 kor. tett ki.

## Halaszthatatlan teendő!

Franciaországban tönkrement az Egyház és ki tudja, mikor szedi össze magát. Lehet, hogy sohasem. Elvéteik tőlük az Isten országát és más népek adatait, mert érdemtelenné lettek rá.

Ötezer millió korona értékű javaik

## Kovács István

### Czipész mester

Brassó, Fekete-u. ca 18.

Elegáns és kifogástalan cipőket legújabb divat szerint fe. 'őség mellett készítenek, javításokat elvállalok pontos kiszolgálás és szolia 'rak mellett.

voltak, de a sajtójuk, ép úgy, mint nálunk, koldusdiák módjára majszolta a nagyuri pózzal odavetett száraz kenyeret a fényes porták bejáratánál.

A jószívű emberek is azt gondolták, hogy inkább valami emberbaráti intézményre kell adniok áldozataik fillereit és nagy bankóit és idegenszerűnek tűnt fel előttük Rennes érsek gondolata, hogy egyelőre, néhány évre, ne törődjünk mással, mint a legszükségesebbel, az igazság sajtójának lábraállításával. Mikor az árvíz fenyeget, nem gondolhatok lakásom minél kényelmesebb bebutorozásával, udvarom kertjének virágokkal való beültetésével. A nagy gáthoz kell sietnie minden embernek, mert ha a nagy gái elszakad, vége mindennek.

Nálunk is a rombolás szellemétől felkorbácsolt hullámok elszakítással fenyegetik a nagy gátat, mit a kereszténység emelt kilencszáz év hosszú munkájával, hogy megvédje e nemzetet az istentelenség és erkölcstelenség szennyes vizözönétől.

Csak egy hatalom van, mely a pusztulást elháríthatja rólunk: az elterjedt, olvasott, hatalmas kath. sajtó.

Minden ember a nagy gáthoz! Minden ember tegye meg kötelességét az igazság sajtójával szemben!

Tegye meg, a mig nem késő.

## Eladó új ház

Hátulsó-utca 32. szám alatt fekvő, újabban épült s még adómentességet élvező ház—szabadkézből eladó.

Tudakozódni lehet Bodendorf Károly-féle cukrászüzletben Kapu-utca 44.

## Hirek.

Brassó 1911. április 3.

**Igazgatói kinevezés.** A király, mint a hivataloslap közli, a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter előterjesztésére Orbán Ferenc, brassói állami felsőkereskedelmi isk. igazgatót e minőségben a VI. fizetési osztályba kinevezte.

**Változások a honvédségnél.** Vörös Szilárd alezredest jelen szolgálatából felmentették saját kérésére. Rápolty Károly századost Miskolcra a brassói ezredhez helyezték, Nágel Manó századost pedig Marosvásárhelyre helyezték. Géczy István százados nyugdíjba ment.

„A gyulafehérvári központi oltár-egyesület 1911. április 15—17. napjain egyházi szerekből az irgalmas nővérek zárdájában kiállítást rendez. A kiállítást nagyszombaton d. e. 11 órakor a Kegyelmes

Főpásztor szenteli és nyitja meg. A kiállítás megtekinthető április 15., 16., 17. napjain d. e. 10 órától d. u. 5 óráig. Beléptidij tetszés szerint.

**Posta köréből.** A m. kir. kereskedelmi miniszter Zágony János posta és távirda segédtisztet, segédellenőrré, Krüger Vilmos posta és távirda tisztjelöltet segédtiszté s Ungváry Lajos tiszthelyettes I. oszt. tiszté nevezte ki.

— Kardalos Mózes és Jakab Zsigmond napidíjas kocsivezetőt kocsivezetővé. Csetényi János, Kerekes Mór s Takó István posta és távirda szolgát altiszté.

**Brassói új kórház.** Brassó úgy látszik még is csak új kórház építése előtt áll, legalább arra lehet következtetni, mert a belügyminiszterium a már felajánlott segélyt újból kész kiutalni. Mi ugyan Tamások vagyunk ebben, mert mi nálunk meglehetősen lassan mennek az ily dolgok előre. Pedig ha valamire szükség van, úgy a kórház az, mert a mostani minden, csak nem kórház.

**Halálozás.** Antal Mariska. 18 éves kongregánista április hó 2-án d. e. fél 10 ó. meghalt. Temetése április 4-én, kedden délután 3 ó. lesz Kosztái-utca 8 sz. a halottas házból. Kongregánistáknak megjelenését kéri a prézes.

**A Brassói Ipartestület közgyűlése** tegnap határozatképes nem volt s így azt 1911 április 9 én, tekintet nélkül a megjelentek számára tartják meg.

**Püspök és szinigazgató.** A katolikus sajtó terjedésével a nyomában fakadó jobb erkölcsi felfogás, egészségesebb gondolkodás jeleit látjuk a következőkben: A soproni szintársulat egyik tagját, Tompa Kálmánt, Erdély II. szinkertület igazgatójává választották. Az új igazgató állítólag levelet írt Püspök Urunknak és ígéretet tett, hogy kerülete ügyeit úgy fogja vezetni, hogy vele püspök ur Ónagyméltósága meg legyen elégedve. Kegyelmes Atyánk azonnal válaszolt „megnyugvással veszem ígéretét”. Az egyes sajtóorgánumok mintha egy kicsit megütköznenek e levélváltásban. Mi a dolgot egészen természetesnek találjuk. Nemcsak mi, de mindenki szívéből várja szin-irodalmunk s vele a színházi élet egészséges páfordulását.

**A „Magyar Társadalomtudományi Egyesület”** előre hirdetett előadásait tegnap kezdte meg Apáthy István dr. „A fejlődés törvényei és a társadalom”, címen. Nagy számu és előkelő közönség töltötte meg a szász iparegylet nagytermét, s az előadót megérkezésekor zajos ovációban részesítette. Apáthy egyénisége, tudományos működése, mellyel a külföld előtt is dicsőséget szerzett a magyar névnek, mindnyájunk előtt ismeretes. Nemcsak hírből ismerjük őt, hanem ez előtt három évvel szintén szerencsénk volt őt hallani, mikor az Erd. Múzeum Egyesület városunkban tartotta vándorgyűlését.

A mai előadásán általános vonásokban mutatott rá azon keretre, melyben három

estére tervezett felolvasása mozogni fog. Részletesen szólott az egyed és faj fejlődéséről s ezzel együtt a társadalom kialakulásáról. E kettőnek párhuzamba állítása kapcsán előadó épen tudományos kutatásaira hivatkozva érdekes megvilágításban mutatta be korunk nagyobb társadalmi problémáit. Nagy idők nagy emberek, Dariwin elmélet, a kiválógtatódás elmélete stb. mind szóba kerültek. Kíváncsisággal nézünk a következő előadások elé.

**A Róm. Kath. Egyházi Énekkar** hétfőn este 8 órakor a főlelemlé fiúiskola rajztermében próbát tart. Az elnökség ez uton is kéri a tagokat, hogy pontosan és teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

**Szent Antal otthon,** A brassói r. k. főlelemlé fiúiskolával kapcsolatos otthon a gondnokság mai napon bezárta, mert is értesíti a nemes szívű adakozókat, hogy ezentul csak pénzbeli adományokat fogad el.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

Hosszu-u. 8 sz. alatt, október hó 1-en

cukrászdát nyitottam.

Sok évi — elsőrangú cukrászdában szerzett — apasztalataim után, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy tisztelt vevőimnek e szakba vágó legmesszebbmenő igényeit kielégíthessem. — Mindenféle rendelmények e szakmába pontosan szállítok mérsékelt áruk mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

tisztelettel:

Richter Frigyes

Brassó, Hosszu-utca 8 sz.

## SPORT.

B.T.F.C. vasárnap d. u. tartotta gyakorlatát Ujsághy tornatanár vezetése alatta ragadói térségen, a melyen a tagok igen szép számban jelentek meg.

A labdajátékhoz hozzá szólni, se most, sem pedig a 10-ik gyakorlat után nem fogunk, csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy a csatárok iparkodjanak helyüket meg tartani, ne egy csomóba össze futni, mert így eredményt sohase érhetnek el.

A mi a kapuvédelmet illeti, nem az összes csatároknak kell helyet foglalni a kapujuk előtt, hanem a rendes 15 lépés távolságban körívbe helyezkednek el, mert így nemcsak a labda, de még ember se tud behatolni a kapun mért is ezen térnek üresnek kell legyen.

A védelmet a kapus kel fel vegye azért kel a legügyesebb csatárt tenni kapusnak, mert az ő hivatása legnehezebb.



## BARTHELMIE GYÖRGY

műszerész.  
Brassó Weisz-Mihály-utca 23.  
Telefon 380.

Képviselője a világhírű »Ideal« és »Erika« írógépeknek »Veritas« varrógépeknek, különleges kézművesgépeknek, Grammofonoknak, sokszorosító gépeknek stb.

Az elsőrendű hozzávalók: festékek, szallagok az összes gyártmányú írógépekhez, másolópapírok, mimeograf festékek. Törlőgummik, gramfon lemezek, tűk, varró és himző selymek stb. kaphatók.

**Műhelye a finom műszerészeti munkáknak.**

Raktáron az összes finom varrógépeknek s részeinek szépen kidolgozott modeljei.

Különleges javító műhelye úgy fizikai s elektrotechnikai gépeknek, mint az bármily gyártmányú író gépeknek, varrógépeknek, grammofonoknak és mechanikai műszereknek.

**!!! Írógép tulajdonosok figyelmébe !!!**

Abonálja írógépét festékszagra és részeire írógép gondozását bizza szakembere évi átalány mellett s ez által úgy időben mint pénzben nyer.

☐ Írógép iskola. ☐

## Hirdetéseket

felvesz a

## Kiadóhivatal

HELMBOLD örökösei

T U Z A R. utóda

aranyműves. — Brassó.

Jó összeköttetésem s kevés regiem oépesítettek azon kellemes helyzetbe, hogy arany és ezüst nemümet bámulatos olcsó árban jótállás mellett adhatom el.

Egy vétel elegendő, hogy állandó vevőm legyen.

Javításokat műhelyemben olcsón és pontosan végzek.

Mély tisztelettel  
Helmbold örökösei  
TUZA R. utóda.

## Schreiber Ed.

vegyes élelmicikkek kereskedő  
Brassó, Hirscher-u. 18 sz.

ajánl elsőrendű szalámit, sonkát szalonát, legizlésebb felvágottat, tormás virslit és mindenféle sajtot, turót és vaját.

Naponta posta és vasuti szétküldések.

## Értesítés!

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives tudomására, hozni hogy 2 évi távollétem után, mely időközben külföldön és utóbb Kolozsváron szakismereteimet gyarapítva újból visszerterem, és KÓRHÁZ-UTCA 66 sz. a az új szállodával szemben

## női divattermemet

újból megnyitottam.

Szives pártfogást kérve,

maradtam tisztelettel

**Tancer János**

női divatszabó.

Tanult varrolányok felvételnek.

T. c.

Alulírott értesitem a nagybecsült hölgyközönséget, hogy a helyi piacon,

**Kapu-utca 34. szám I. emelet,**

mai kor igényeinek teljesen megfelelő.

## NŐI DIVATTERMET

nyitottam.

Egyben értesitem a nagyérdmü hölgyközönséget, hogy szakképzettségem folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeket is ki tudom elégíteni.

Készítek úgy angol, mint francia modell szerin egjobb kivitelü ruhákat mérsékelt árák mellett.

Legyen szabad megemlítenem, hogy szakismereteimet Budapest egyik elsőrendü női divattermében több éven keresztül alkalmaztatásom folytán gazdagítottam.

Magamat a nagybecsült közönség jóindulatába ajánlva, becses pártfogásukat kérve, vagyok

alázatos szolgálja

**Kovács Sándor**

női szabó

Brassó, Kapu-utca 34 sz.

Kolostor-u. 25 szám alatt  
**egy üzlethelyiség**  
kiadó. Tudakozni lehet a kiadóhivatalban  
Kapu-utca 72.

**KAPHATÓK** jutányos árak és feltételek — mellett —**részletfizetésre is**

elsőrangú gyártmányú mindenfajta varrógépek, kerékpárok, fa és vasbutorok, képek, tükrök, inga- és zsebórák, aranyemű, szalon-garnitúrák, divánok, matracok, fal- és fűtő-szőnyegek, paplanok, mindenfajta vásznak, köntöskelmék, kész férfi- és fiuruhák, esetleg mérték után is készítenek. Nagy választék nemzeti zászlókban.

**SZÖLLÖSY ZS.**

Brassó, Kapu-utca 69.

Ügynökök megfelelő fizetés mellett felvételnek.

**„EVOE“**

haj-

csodaszer

bebizonyíthatólag

**h a t á s o s !**

kopaszság, hajhullás, hámlás elleni szer „Evoe“ erősíti és felfrissíti a fejbőrt, erősíti és elősegíti a haj növekedését. Egy üveg ára, igen kiadós, 5 K. három üveg 12 K. „Evoe“ csoda-crém ránc, vimmerli, redő, bőrtáka ellen. Nagy tégely 4 K. Evoe keleti szépitő-szappan 1 K. Az „Evoe“ társaság óráktára:

Balog J. Wien II/623 Práterstrasse 57.

**Schmitz József**

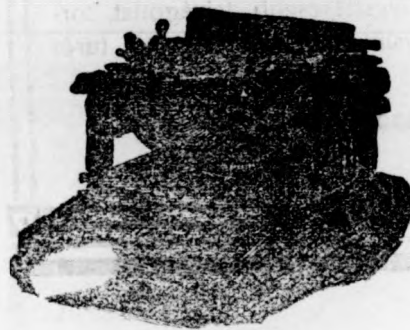
Műkelme festő és vegyszeti ruha-tisztító intézet.

Közép-utca 12. Fióküzlet: Kapu-utca 57.

Fest és tisztít mindennemű férfi, női, gyermek, egyenruhákat napernyőket, csipkéket, függönyöket, stb. a legolcsóbb árak mellett.

**!!!Fehérnemű mosás és fényvasalás!!!****„LOLA“**

fésűk és fogkefék kaphatók gyógyszerárakban drogueriákban és minden jobb szaküzletekben.



A múlt a múlté,  
a jelen és a jövő a  
**!!! Smith-Bros írógépe !!!**

Kérjen prospektust  
**FARAGÓ TESTVÉREK**

kizárólagos elárúsítótól. Budapest, V Nádor-u. 17.

**Egy hivatali helységnek alkalmas 4 szobából álló két bejáratu udvari emeleti lakás kiadó Kórház-utca 45. (Uj ház).**

**Tarcsi Pál elvállal mindennemű****BUTORCSOMAGOLÁST.**

Tudakozódni lehet Kapu-utca 72 sz.

**ifj. PURI FERENCZ**

kádármester, Árvaház-utca 19. sz.

Weidenbacher Tamás utóda

ajánlkozik minden az ő szakmába vágó: úgy kemény mint lágy fából készült munkálatokra.

Javitások pontosan és olcsó árak mellett eszközöltenek.

Ugyanitt egy tanonc is felvétetik.

**Brassói Népbank Részvénytársaság**

az új „Korona“ szállodával szemben

Kapu-utca 72 szám alatt.

Alapítotott: 1884.

[Távbeszélő sz. 195.]

**Elfogad:** betéteket folyószámlára és betéti könyvre a legkedvezőbb kamatláb mellett.**Leszámol** és visszleszámítol váltókat és egyéb leszámítolásra alkalmas értékeket.**Jelzálog** kölcsönt ad földbirtokokra és házakra.**Jelzálog** által biztosított váltókölcsönt folyosít.**Előleget** ad értékpapírokra.**Mérsékelt** kamat és a legelőnyösebb visszafizetési módokat mellett.

Hentschel kereszténykönyvnyomda Brassó.